

YIT Infra Oy
PL 169
Salmisaarenaukio 2
00181 Helsinki

Viite: Arviointiohjelma saapunut 12.10.2018

LAUSUNTO YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIOHJELMASTA YIT INFRA OY:N LOVIISA, MALMGÅRDIN KIVIAINESTOIMINNOT

1. HANKETIEDOT JA YVA-MENETTELY

YIT Infra Oy on 12.10.2018 saattanut vireille Loviisa, Malmgårdin kaksiosaisen kiviainesalueen laajentamisen ympäristövaikutusten arviointimenettelyn toimittamalla Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen (ELY-keskus) hanketta koskevan ympäristövaikutusten arviointiohjelman.

Arviointiohjelma ja arviointiselostus

Arviointiohjelma on hankkeesta vastaavan laatima suunnitelma niistä selvityksistä, joita ympäristövaikutusten arvioimiseksi on tarpeen tehdä sekä siitä, miten arviointimenettely järjestetään.

Hankkeesta vastaava laatii arviointiohjelman ja yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon perusteella arviointiselostuksen.

Hankkeesta vastaava ja yhteysviranomainen

Hankkeesta vastaava on YIT Infra Oy (1.1.2019 alkaen YIT Suomi Oy), jossa hankkeen yhteyshenkilö on Kristiina Hänninen. Arviointiohjelman on laatinut konsulttitoimenantona Vahanen Environment Oy, jossa yhteyshenkilönä on Ulla-Maija Liski. YVA-lain mukaisena yhteysviranomaisena toimii Uudenmaan ELY-keskus, jossa yhteyshenkilönä on Annukka Engström.

Hanketausta ja hankkeen kuvaus

YIT Infra Oy suunnittelee kaksiosaisen kiviainesalueen laajentamista. Hankealue sijoittuu Loviisan kaupungin, luoteisosaan Malmgårdin kylään Myrskyläntien (tie 167) varrelle. Myrskylän kunnan rajalle on hankealueelta matkaa noin 500 metriä.

Hankealue koostuu kahdesta osasta. Hankealueen läntisessä osassa (Sora-Malmgård) harjoitetaan soranottoa ja itäisessä osassa (Kivi-

Malmgård) kalliokiviaineksenottoa voimassa olevien ympäristö- ja maa-aineslupien turvin. Hankkeessa sekä soranotto- että kallionottoalueita on tarkoitus laajentaa.

Hankkeen vaihtoehdot

YVA-menettelyssä tarkasteltavia hankevaihtoehtoja on kolme - vaihtoehto 0 (VE0), vaihtoehto 1 (VE1) ja vaihtoehto 2 (VE2).

Vaihtoehto VE0

Vaihtoehdossa 0 soran ja kallion ottamista ja jalostamista jatketaan voimassaolevien lupien mukaisesti. Soranottoa jatketaan vuoteen 2025, voimassaolevan maa-aineslain luvan mukaisesti, siten että ottamisalue on 10,5 hehtaarin laajuinen, otettavan aineksen kokonaismäärä 470 000m³, vuosittain otettava määrä on enintään 50 000 m³ ja alin ottotason on +31,5m (N60).

Kalliokiviaineksen ottaminen kiinteistöllä Kallio-Malmgård toteutetaan kahden voimassaolevan maa-aineslupan mukaisesti siten, että vierekkäin sijaitsevien ottamisalueiden yhteenlaskettu pinta-ala on 17 ha, otettavan aineksen kokonaismäärä yhteensä 1 470 000 m³, vuosittain otettava määrä yhteensä enintään 265 000m³ vuodessa ja alin ottotaso +24m (N60). Toinen maa-aineslain mukaisista luvista päättyy vuonna 2024 ja toinen vuonna 2032.

Vaihtoehto VE1

Vaihtoehdossa 1 sekä soran- että kallionottoaluetta laajennetaan niin, että ne käsittävät kiinteistöt Sora-Malmgård ja Kallio-Malmgård kokonaisuudessaan lukuun ottamatta tiehen ja kiinteistön rajoihin nähden jätettäviä suojavyöhykkeitä.

Alimman ottotason ja ylimmän havaitun pohjavedenpinnan väliin jätetään vähintään 4m paksuinen suojakerros maa-ainesta.

Soranottoalueella alin ottotaso on +31,5 m (N60). Otetun aineksen murskausta ja vesiseulontaa jatketaan.

Kalliokiviaineksin ottamista kiinteistöllä Kallio-Malmgård laajennetaan. Alin ottotaso on nykyisen luvan mukainen +24m (N60) ja otettavan aineksen määrä on 3 900 000 m³. Kalliokiviaineksen murskausta jatketaan ja alueelle on lisäksi mahdollista sijoittaa siirrettävä asfalttiasema.

Vaihtoehto VE2

Vaihtoehdossa 2 soranotto toteutetaan kuin vaihtoehdossa 1, mutta kallionotto ulotetaan tasolle -6m (N60). Kalliokiviaineksen murskausta jatketaan ja alueelle on lisäksi mahdollista sijoittaa siirrettävä asfalttiasema.

Kallion louhinta ulottuu pohjaveden pinnan alapuolelle. Louhinnan aikana louhosta pidetään kuivana pumppaamalla. Louhinnan jälkeen louhos täyttyy osittain vedellä.

Hankkeen YVA-menettelyn tarve

Hankkeen YVA-menettelyn tarve määräytyy YVA-lain liitteen 1 hankeluettelon kohdan 2 b) perusteella.

Kohdan 2 b) mukaan YVA-menettelyä sovelletaan kiven, soran tai hiekan ottoon, kun louhinta- tai kaivualueen pinta-ala on yli 25 hehtaaria tai otettava ainesmäärä vähintään 200 0000 kiintokuutiometriä vuodessa.

Asiaan liittyvät muut hankkeet ja suunnitelmat

Asiaan ei liity muita hankkeita.

Hankkeen toteuttamisen edellyttämät suunnitelmat, luvat ja päätökset

Vaihtoehto VE0 ja voimassaolevan luvat

Kiinteistö Sora-Malmgård:

- Maa-aineslain mukainen lupa soran ottamiseen. Myönnetty 9.4.2015, Loviisan kaupunki, rakennus- ja ympäristölautakunta. Voimassa 10 vuotta. Ottamisalue 10,5 ha. Otettavan aineksen määrä yhteensä. 470 000 m³, vuosittain enintään 50 000 m³. Alin ottotaso +31,5 m (N60).
- Vesilain mukainen lupa pohjaveden ottamiseen ja kiviaineksen vesiseulontaan. Myönnetty 13.10.2016, Etelä-Suomen aluehallintovirasto. Voimassa toistaiseksi, mutta enintään kuitenkin siihen saakka, kun aluetta koskeva maa-aineslain mukainen lupa päättyy. Otettava vesimäärä korkeintaan 350 m³/d kuukausikeskiarvona laskettuna.
- Ympäristölupa 29.6.2017 hiekan ja soran murskaukseen sekä vesiseulontaan. Myönnetty 29.6.2017, Loviisan rakennus- ja ympäristölautakunta. Enintään 400 000 tonnia murskausta, seulontaa ja vesiseulontaa vuosittain. Voimassa toistaiseksi.

Kiinteistö Kallio-Malmgård:

- Maa-aineslain mukainen lupa, myönnetty 14.12.2017, Loviisan rakennus- ja ympäristölautakunta. Voimassa 15 vuotta. Ottamisalue 6 ha. Otettavan aineksen määrä yhteensä 940 000 m³, vuosittain enintään 140 000 m³. Alin ottotaso +24 m (N60).
- Maa-aineslain mukainen lupa, myönnetty 15.5.2014, Loviisan rakennus- ja ympäristölautakunta. Voimassa 10 vuotta. Ottamisalue, 11 ha. Otettavan aineksen määrä yhteensä 930 000 m³, vuosittain enintään 125 000 m³. Alin ottotaso +24 m (N60). Ottamisalueet sijaitsevat vierekkäin.
- Ympäristölupa louhintaan ja murskaukseen, myönnetty 3.3.2011, Loviisan rakennus- ja ympäristölautakunta. Lupaa muutettu vesitarkkailun osalta 15.5.2014. Voimassa toistaiseksi. Louhittavan

ja murskattavan aineksen kokonaismäärä enintään 500 000 tonnia vuodessa.

- Siirrettävä asfalttiasema rekisteröity 27.8.2015.
- Toimenpidelupa 30.5.2017–15.6.2020 kahden varastokentän rakentamiseen kivituhkaa varten, pinta-alat 8 300 m² ja 15 000 m².
- Rakennuslupa varikolle, myönnetty 3.9.2014.

Vaihtoehdon VE0 toteuttaminen saattaa edellyttää uusia maa-aineslain mukaisia lupia, jos hanketta ei saada toteutettua määräaikaisten lupien voimassaolon aikana.

Vaihtoehdot VE1 ja VE2

Kiinteistön Sora-Malmgård osalta hankkeen toteuttaminen vaatii maa-aineslain mukaisen luvan soran ottamiseen laajennusalueella.

Kiinteistön Kallio-Malmgård osalta hankkeen toteuttaminen vaatii maa-aineslain mukaisen luvan kiviaineksen ottamiseen laajennusalueella sekä vaihtoehdossa VE2 myös ottotason syventämiseen nykyisillä ottamisalueilla. Hankkeen toteuttaminen vaatii uuden ympäristönsuojelulain mukaisen luvan kalliokiviaineksen ottamiseen ja murskaukseen tai nykyisen ympäristöluvan muuttamisen toiminnan olennaisen muuttumisen takia.

Hanke vaatii vesilain mukaisen luvan, mikäli se voi muuttaa pohjaveden laatua tai määrää, ja tämä muutos aiheuttaa pohjavesiesiintymän tilan huononemista tai olennaisesti vähentää tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesiesiintymän antoisuutta tai muutoin huonontaa sen käyttökelpoisuutta taikka muulla tavalla aiheuttaa vahinkoa tai haittaa vedenotolle tai veden käytölle talousvetenä. Lupa tarvitaan myös siinä tapauksessa, että hankkeen yhteydessä tai seurauksena pohjavesiesiintymästä poistuu muutoin kuin tilapäisesti pohjavettä vähintään 250m³/d

2. ARVIOINTIOHJELMASTA TIEDOTTAMINEN JA KUULEMINEN

Arviointiohjelman vireilläolosta on ilmoitettu seuraavissa lehdissä: Itäväylä, Loviisan sanomat, Nya Östis ja Östnyland -lehdissä

Arviointiohjelman on kuulutettu ja ollut nähtävillä 5.11. - 4.12.2018 seuraavissa paikoissa:

Myrskylän kunta, kunnanvirasto, Virastotie 5, 07600 Myrskylä

Loviisan kaupunki, Lovinfo, Mariankatu 12 A, 07900 Loviisa

Internetissä www.ymparisto.fi/YITInfraLoviisaMalmgardYVA sekä www.miljo.fi/YITInfraLoviisaMalmgardMKB.

Arviointiohjelmasta järjestettiin yleisötilaisuus torstaina 22.11.2019 klo 18.00-20.00 Malmgårdin kartanopuodin yhteydessä olevassa tilassa, Malmgård 47, 07720 Malmgård.

3. YHTEENVETO ESITETYISTÄ LAUSUNNOISTA JA MIELIPITEISTÄ

Uudenmaan ELY-keskus on pyytänyt arviointiohjelmasta lausunnot Myrskylän kunnalta ja Loviisan kaupungilta sekä näiden ympäristönsuojeluviranomaisilta, alueen yhteiseltä kunnalliselta terveydensuojeluviranomaiselta, Etelä-Suomen aluehallintovirastolta, Uudenmaan liitolta, Museovirastolta, Itä-Uudenmaan maakuntamuseolta ja Itä-Uudenmaan luonnon- ja ympäristönsuojeluyhdistykseltä sekä Suomen luonnonsuojeluliitolta.

Arviointiohjelmasta toimitettiin yhteysviranomaiselle yhteensä 10 lausuntoa ja 3 mielipidettä. Lausunnot ja mielipiteet löytyvät kokonaisuudessaan osoitteesta www.ymparisto.fi/YITInfraLoviisaMalmgardYVA.

Seuraavissa kappaleissa on esitetty yhteenveto lausuntojen ja mielipiteiden pääsisällöstä.

Yhteenveto lausunnoista

Todettiin, että YVA-ohjelma on hyvin laadittu ja siinä on esitetty selvitettäväksi kaikki tärkeimmät ympäristövaikutukset, joita soran ja kalliokiviaineksen ottamisesta saattaa aiheutua. Tärkeimmät selvitettävät vaikutukset ovat maisemaan ja pohjaveteen aiheutuvat vaikutukset sekä melu- ja pölyvaikutukset.

Hankevaihtoehdot ja vaikutusalueen rajaus

Arviointiohjelmassa esitettyjen vaihtoehtojen määrää pidettiin riittävänä ja vaihtoehtoja keskenään vertailukelpoisina.

Esitettiin, että tarkasteltaviin vaihtoehtoihin tulisi lisätä soranoton ja kallioainestenoton laajennusalueiden variaatiot niin, että toinen niistä toteutettaisiin ja toinen ei. Näin lisättäisiin vaihtoehtojen määrää ja ympäristövaikutukset tulisivat paremmin esiin. Ehdotettiin myös 0+-vaihtoehtoa, missä nykyinenkin toiminta lopetettaisiin ja alue ennallistettaisiin.

Todettiin, että alueen sijainti valtatie välittömässä läheisyydessä sekä olemassa olevan ottoalueen laajennus aiheuttavat lähtökohtaisesti vähemmän negatiivisia luontovaikutuksia kuin kokonaan uuden kiviainesten ottoalueen perustaminen. Ympäristövaikutusten arvioinnissa on kuitenkin pystyttävä objektiivisesti arvioimaan, mikä on Malmgårdin alueen luonnon ja kulttuurimaiseman sietokyky kiviainesten ottoon määrällisesti ja sijainnillisesti.

Vaikutukset pinta- ja pohjavesiin

Arviointiohjelmassa esitettyjä kaivokartoituksia sekä esitettyä pohjavesivaikutusten arviointitapaa pidettiin tarpeellisina. Todettiin myös, että arviointiin tulee sisällyttää mahdollisten onnettomuustilanteiden aiheuttamat vaikutukset pohjaveden ja talousvesikaivojen veden laatuun. Arviointiselostuksessa tulee esittää ehdotukset talousvesikaivojen seurantatavoista, mikäli hankkeella voi olla vaikutuksia talousvesikaivojen veden laatuun tai määrään. Arviointiselostuksessa on tarpeellista tuoda esille myös mahdollisuudet korvaavan talousveden saantiin.

Katsottiin, että arviointiohjelmassa esitetyn olemassa olevan tiedon riittävyys täytyy jo tässä vaiheessa varmistaa. Pohjaveden virtaussuuntien ja pohjavesialueen rajapintojen varmistamiseksi tulee tarvittaessa asentaa lisää pohjavesiputkia ja tehdä kairauksia/maatutkaluotauksia. Varsinkin vaihtoehdossa VE2 pohjaveden virtaussuuntien ja pohjavesivaikutusten ennustaminen louhoksen kuivatusvaiheessa on haasteellista.

Todettiin, että murskatun louheen ja soran vesiseulonnan vaikutuksiin sekä pinta- että pohjavesiin ja soranottoalueen jäljelle jäävään sorapatjaan tulee kiinnittää erityistä huomioita.

Tuotiin esille, että Malmgårdin panimo käyttää pohjavesialueella muodostuvaa vettä tuotannossaan. Täten pohjaveden määrän ja laadun mahdollinen vaarantuminen ei koske pelkästään yksittäisiä kotitalouksia.

Todettiin, että vaihtoehto 2:n mukaisen meriveden pinnan alle menevän kallionlouhinnan työnaikaisiin sekä jäljelle jäävän kallioaltaan vaikutuksiin sekä pohja että pintavesien osalta tulee kiinnittää erityistä huomiota. Myös kuivatusvesien määrä tulee vaihtoehdossa VE2 olemaan suuri. Vesien johtamisen vaihtoehdot ja vaikutukset tulee siksi selvittää jo tässä vaiheessa.

Korostettiin, että vaihtoehtoa VE2 tulee tarkastella erityisen huolellisesti ja että kaikki mahdollinen tutkimustieto pohjavesialueen rakenteesta ja pohjavedenpinnan alittamisen aiheuttamista riskeistä tulee huomioida ja selvittää YVA-prosessissa sekä varmistaa olemassa olevan tiedon riittävyys. Nostettiin esille pohjavesialueelta laadittu geologisen rakenteen selvitys (Geologisen rakenteen selvitys Myrskylän Kiparkatin ja Loviisan Pernajan kirkonkylän välisillä pohjavesialueilla, GTK arkistoraportti 54/2014).

Korostettiin tarvetta arvioida riittävän kattavasti ja laadukkaasti eri vaihtoehtojen vaikutukset pohja- ja pintavesiin. Vaihtoehdon VE2 osalta on syytä arvioida myös oton mahdolliset vaikutukset Djupgöleniin.

Luontovaikutukset

Pidettiin ilmeisenä, että kiviainestonon laajentaminen aiheuttaa merkittäviä haitallisia vaikutuksia luonnonympäristöihin. Todettiin, että ei voi olla niin, että uusia luontoselvityksiä ei tehtäisi arviointiohjelman lausuntokierroksen ja arviointiselostuksen välissä.

3.1.2019

Todettiin, että arviointiohjelman perusteella on vaikea arvioida luontotietopohjan riittävyyttä, koska jo tehtyä luontoselvitystä ei ollut saatavilla eikä ohjelmassa esitetty lisäselvityksiä.

Nostettiin esille Djuggölenin alueen mahdollinen merkitys laajana ja mahdollisesti osin vesitalouttaan säilyttäneenä tai lahoppuustoisena puustoisten soiden alueena. Djuggölenin harvakseltaan ojitettu puustoisten soiden alue vaikuttaa mahdolliselta merkittävien luontoarvojen keskittymältä.

Esitettiin METSO-elinympäristöjen selvittämistä sekä vanha- ja lahoppuustoisten metsien kääväs ja jäkälälajiston selvittämistä. Todettiin, että luontoselvitysten osalta ei käy ilmi, onko aluetta tarkasteltu luontotyyppitasolla ammattimaisesti muuten kuin mahdollisena liito-oravakohteena.

Todettiin, että erityistä tarvetta on metsäisten luontoarvojen kattavammalle selvittämiseksi. Esitettiin, että Djuggölenin alueella ja siihen rajautuvalla hankealueen osalla pitäisi tehdä luontodirektiivin liitteen II lajin lahokaviosammalen täsmäselvitys.

Liikenne, melu-, tärinä-, ja ilmanlaatuvaikutukset

Arviointiohjelmassa esitettyjen melun ja pölyn leviämismallinnusten laatimista pidettiin tarpeellisena. Arviointiselostuksessa tulee esittää myös ehdotukset melun ja pölyn seurantatavoista.

Vaikutukset maankäyttöön

Maakuntakaavojen toteutuminen edellyttää, että toimenpiteet suunnitellaan siten, etteivät ne vähennä pysyvästi pohjaveden määrää tai heikennä sen laatua ja että valtakunnalliset ja maakunnalliset kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvot säilyvät. Siten on perusteltua, että vaikutukset pohjavesiin ja maisemakuvaan arvioidaan vähintään siinä laajuudessa ja niillä menetelmillä, jotka arviointiohjelmassa esitetään.

Vaikutukset maisemaan ja kulttuuriperintöön

Todettiin, että hankealueella ei sijaitse muinaismuistolain rauhoittamia kiinteitä muinaisjäänöksiä. Arkeologista selvitystä ei pidetty tarpeellisena.

Esitettiin, että kalliokiviaineksenoton laajennusalueen eteläreunalla sijaitsevan vanhan ladotun kivimuurin sijainti ja rakenne dokumentoidaan ja samalla kartoitetaan, onko sen lähiympäristössä muita historiallisen ajan asutuksen jäännöksiä. Historiallisen ajan vastaavat kivimuurit on luokiteltu nk. muiksi kulttuuriperintökohteiksi. Ne eivät ole muinaismuistolain suojaamia, mutta ne huomioidaan muuttuvassa maankäytössä ja pyritään säilyttämään niiden historiallisen merkityksen vuoksi.

Esitettiin laadittavaksi alueen maisemahistoriallista tarkastelua, jonka avulla mm. kulttuurimaiseman muutosprosessin pääkehityssuunnat voitaisiin hahmottaa, ja nykymaiseman historialliset merkittävät piirteet ja rakenteet voitaisiin tunnistaa ja ajoittaa.

Todettiin, että maisemavaikutusten arvioinnissa on otettava huomioon puuston peitteisyydessä tapahtuvat vaihtelut ja varmistettava, että arviointi tehdään myös tilanteessa, jossa puuston peitteisyys on vähäisin.

Nostettiin esille, että arviointiselostuksessa tulisi hyödyntää ympäristöministeriön valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitysinventointitietoja vuodelta 2015 (Uusimaa, osa II, nro 12 Pernajanlahden ja Koskenkylänjoen kulttuurimaisemat).

Muita huomioita

Vaihtoehtojen 1 ja 2 osalta on tarpeellista esittää myös toiminnan arvioidut kestoajat.

Todettiin, että arviointiselostukseen tulisi liittää yhteenveto kaikista hankkeen vaatimista luvista ja lupaviranomaisista.

Yhteenveto mielipiteistä

Vaikutukset pinta- ja pohjavesiin

Tuotiin esille, että hankealueelta johdetaan jo nyt vedet ympäröivän peltoalueen lävitse. Koska peltoalue on suhteellisen tasainen, luonnollinen valuma on hidasta. Kallioalueelta tulevat vesimäärät ovat olleet suuria ja niiden mukana tullut hiekka on tukkinut oja. Vaihtoehdossa VE1 ja VE2 esitetty ottoalueiden laajentaminen huolestuttaa avoimien pintojen ja edelleen lisääntyvän vesivaluman suhteen. Myös vaihtoehdon VE2 kallioalueen kuivatuksen vaatima veden pumppaus huolestuttaa. Malmgårdin peltoaukean pellot ovat riippuvaisia nykyisestä ojajärjestelmästä. Ojien tulviminen ja tukkeutuminen vaikuttavat koko peltoalueeseen. Pohdittiin, kuka valvoo ja on vastuussa riittävän kapasiteetin ja vedenpoiston ylläpitämisestä koko alueella, kun virtaama lisääntyy voimakkaasti hankkeen laajentumisen myötä. Esitettiin, että hanketoimija on velvoitettava kustantamaan ja ylläpitämään riittävää kapasiteettia ojajärjestelmässä.

Huomautettiin myös, että peltoalueella on useita lähteitä, jotka ovat hyvin herkkiä virtaavalle pintavedelle.

Tuotiin esille, että alueella on tärkeä pohjavesialue, jossa on useita tärkeitä kaivoja, kuten Malmgårdin panimon ja Loviisan kaupungin kaivot. Huomautettiin, että pohjavesivarantojen vaarantamisen tai likaantumisen suhteen tulisi noudattaa suurta varovaisuutta.

Tuotiin, esille, että koko alueen vedet johdetaan peltoalueen läpi Marsbäckenin kautta Koskenkylänjokeen. Hankealuetta ympäröivät pellot ovat luomuviljeltyjä ja alueella laiduntaa hevosia, lehmiä ja lampaita. Malmgårdin kartanon käyttövesi nostetaan pohjavesikaivosta. Vettä käytetään myös juomavetenä, oluen tuotannossa ja kastelussa ja se on tärkeää kartanon elinkeinotoiminnan kannalta.

Esitettiin, että pellon reunaan jätettäisiin 50 metrin puustoinen suojavyöhyke vesivaikutusten vähentämiseksi.

3.1.2019

Tuotiin esiin, että nykyisin alhaisin sallittu louhimissyvyys on +31,5m mikä on vain 4 metriä korkeimmasta mitatusta pohjaveden tasosta. Tätä louhintasyvyyttä ei saa missään nimessä laskea. Vastustettiin suunnitelmaa louhia -6 metrin syvyyteen. Kallion hallitsematon halkeilu pohjavedenpinnan tason alapuolella räjäyttäessä voi aiheuttaa veden likaantumista, mikä taas voi vaarantaa pohjaveden laadun. Vaadittiin, että lupamenettelyn tulee olla vesilain mukainen ja että asia käsitellään Aluehallintovirastossa.

Melu-, ja ilmanlaatuvaikutukset

Pölyämisen vaikutukset ja suuri kiviöpölyn määrä luonnonmukaiselle viljelylle huolestuttavat. Esitettiin, että hankkeessa tulee huolehtia kiviöpölyn tehokkaasta sitomisesta.

Melu on jo nykyisellään ollut häiritsevää Malmgårdin tilakeskuksen alueella. Vaadittiin melun vähennystoimia, kun toiminta tulee lähemmäksi tilakeskusta.

Hanketta vastustettiin pölyhaittojen ja maiseman pilaantumisen vuoksi. Esitettiin huoli pölyn aiheuttamista terveyshaitoista niin ihmisille kuin karjalleskin.

Vaikutukset maisemaan ja kulttuuriperintöön

Tuotiin esille, että Malmgård ja sitä ympäröivä alue on arvokasta kulttuurihistoriallista ympäristöä ja että hankealue on ollut vuosisatoja osa Malmgårdin maisemaa.

Muiden alueilla toimivien kiviaineksenottoalueiden suhteen, Museovirasto on asettanut tiukan vaatimuksen suojella kulttuurimaisemaa siten, että louhinta ei näy Malmgårdin kartanon puolelta eikä myöskään muuta kulttuurimaisemaa ja sen maisemaprofiilia tai horisonttia. Samaa toivottiin sovellettavan YIT:n hankkeeseen. Nykyisellään on nähtävissä, että horisontin profiili on jo muuttunut kallioalueen pohjoisosassa. Myös kiviainekasat näkyvät puiden latvojen yläpuolella, mitä pidettiin häiritsevänä tekijänä kulttuurimaisemassa.

Hankealueen kallioalueella sijaitsee noin 100 metriä pitkä vanha kivimuuri. Malmgård muodostui alun perin (1500-, 1600-luvuilla) noin kolmestakymmenestä asumuksesta, joista tuli myöhemmin torppia. Näistä torpista useimmat katosivat aikojen kuluessa, mutta monet säilyivät. Voidaan olettaa, että kivimuuri on ollut osa torppaa ja hyvin rakennettu kivimuuri viittaa siihen, että paikalla on ollut jonkinlainen asumus tai karjasuoja. Vaadittiin, että asiaa tutkitaan tarkemmin.

Vaikutukset ihmisten elinoloihin

Kaivovesi ja sen laatu ovat tärkeitä Malmgårdin alueen elinkeinoille. Vettä käytetään paitsi juomavetenä myös eläinten juomavetenä, kasteluun, suihkulähteisiin ja oluen tuotantoon.

Yhteisvaikutukset

Tuotiin esille, että kallionottoalueesta on tulossa Suomen suurimpia louhinta-alueita ja kun tähän laskee mukaan soranottoalueen ja lähellä sijaitsevan Ruduksen soranottoalueen niin alueita on yhden kilometrin säteellä paljon. Tästä syystä arvioinnissa tulisi keskittyä enemmän kokonaisuuteen ja arvioida hankkeiden yhteisvaikutuksia. Kuinka kuormittavaa pienelle alueelle keskittyminen on luonnolle ja miten haitallisia vaikutuksia sillä voi olla pohjaveden laatuun. Louhinta pitäisi vaiheistaa ja ennen seuraavan vaiheen aloittamista maisema pitäisi entisöidä biologisen monimuotoisuuden turvaamiseksi.

4. YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO

Ympäristövaikutusten arviointiohjelma kattaa YVA-asetuksen 3§:ssä mainitut arviointiohjelman sisältövaatimukset. Arviointiohjelma on käsitelty YVA-lainsäädännön vaatimalla tavalla.

Arviointiohjelman on laatinut Vahanen Environment Oy, joka on toteuttanut useita erilaisia YVA-hankkeita. Yhteysviranomaisen katsoo, että arviointiohjelmassa on esitetty riittävät tiedot laatijoiden pätevydestä.

Arviointiohjelmassa esitetyn lisäksi seuraaviin seikkoihin on syytä kiinnittää huomiota arviointimenettelyssä, selvitysten tekemisessä ja arviointiselostuksen laadinnassa.

Hankkeen kuvaus

Hankkeen kuvaus, tarkoitus ja sijainti on esitetty arviointiohjelmassa pääosin selkeästi. Hankealueen kahdesta osasta käytetään arviointiohjelmassa useita eri nimityksiä (itäinen ja läntinen, pohjoinen ja eteläinen, sora- ja kallioalue jne.). Arviointiselostuksessa on syytä käyttää alueista yhtenäisiä nimiä.

Yhteysviranomaisen katsoo, että arviointiselostuksessa tulee esittää arvio toiminnan kestoajoista myös laajennusvaihtoehtojen VE1 ja VE2 osalta.

Vaihtoehtojen käsittely ja ympäristön nykytilan kuvaus

Arviointiohjelmassa on esitetty riittävästi vertailukelpoisia vaihtoehtoja. Esitettävien lukujen tarkkuuteen tulee kiinnittää enemmän huomiota. Taulukossa 3 esitetyt pinta-alatiedot eivät vastaa aiemmin ohjelmassa Taulukossa 1 esitettyjä pinta-aloja, eivätkä ne ole linjassa vaihtoehtojen kuvailun kanssa. Taulukon 3 vaihtoehtoisissa VE1 ja VE2 ei ilmeisesti ole huomioitu Kallio-Malmgård-kiinteistön ottamisalueen pinta-alan laajennusta. Vaihtoehtojen kuvausta ja pinta-alatietoja tulee tarkentaa arviointiselostuksessa.

Ympäristön nykytila on kuvattu pääosin riittävän hyvin. Kaavoitustilanne Uudenmaan maakuntakaavan osalta tulee päivittää arviointiselostukseen sen hetkisen kaavatilanteen mukaan.

On tärkeää, että nykytilanteen kartoissa ja kuvauksissa esitetään selkeästi alueen muut toimijat, kuten esimerkiksi lähellä sijaitseva maa-aineksenottoalue ja Malmgårdin kartano, mukaan lukien viljellyt pellot.

Vaikutusten selvittäminen ja merkittävyyden arviointi

Arviointiohjelmassa on listattu YVA-lain mukaan arvioitavat teemat, mutta ei ole selkeästi korostettu hankkeen kannalta merkittäviksi arvioituja vaikutuksia.

Arviointiohjelmassa vaikutusten arviointi on pääosin kohdistettu hankkeen kannalta keskeisiin vaikutuksiin. Seuraavilta osin suunniteltua arviointia on kuitenkin täsmennettävä.

Melu-, värinä-, ja pölyvaikutukset

Vaikka melutason ohjearvot eivät ylittyisi häiriintyvien kohteiden osalta, tulee parhaan käyttökelpoisen tekniikan (BAT) -periaatteen mukaisesti esittää ne keinot, joilla melun leviämistä ympäristöön voidaan kohtuullisin kustannuksin vähentää eri toiminnoista ja eri toimintavaiheissa. Tavoitteena tulee olla, että melu leviää mahdollisimman suppealle alueelle, ei pelkästään ohjearvojen täytyminen.

Meluselvityksessä kuvattavat tilanteet tulee perustella ja perustaa ottosuunnitelmiin ja hankkeiden suunniteltuun etenemiseen. Esitettävien laskentatilanteiden tulee kuvata melun leviämisen kannalta suotuisimpia tai häiriintyvien kohteiden kannalta huonoimpia tilanteita. Laskennoissa tulee esittää aiheutuvat melutasot toiminta-alueen ympäristössä ilman meluntorjuntaa ja sen kanssa. Räjähdyksistä tulee raportissa kertoa niiden arvioidut lukumäärät viikkotasolla. Räjähdytysten osalta on myös hyvä kuvata, miten niiden aiheuttamaa meluhäiriötä pyritään vähentämään.

Toiminnasta aiheutuvan liikenteen aiheuttamaa melua voidaan tarkastella liikenteen lisääntymisestä tapahtuvan muutoksen kautta.

Arviointiselostuksessa tulee esittää laskennoissa käytettyjen laitteiden lähtömelutasot sekä laskennoissa käytetyt toiminta-ajat.

Arviointiohjelmassa ei ole esitetty värinävaikutusten selvittämistä. Toiminnasta aiheutuva merkittävä värinä syntyy louhintaan liittyvien räjäytysten yhteydessä. Koska altistuvat kohteet sijaitsevat kohtuullisen kaukana toiminta-alueesta ei räjäytysten aiheuttamalla värinällä arvioida olevan vaikutuksia lähimpien rakennusten rakenteisiin. On muistettava, että räjäytysten osalta on kuitenkin tarpeen kuvata, miten niiden aiheuttamaa värinää voidaan tarvittaessa vähentää, hallita ja seurata.

Pölymallinnuksen lähtötiedot tulee esittää arviointiselostuksessa riittävän yksityiskohtaisesti. Arviointiselostuksessa tulee myös kuvata, miten pölyn leviämistä alueen ympäristöön tullaan vähentämään ja vähennystoimien vaikutukset pölynleviämiseen. Pölyn osalta tulee vaikutusten kuvauksessa huomioida myös pölyn vaikutukset ympäröiville peltoalueille.

Arviointiohjelman mukaan myös muiden alueella olevien kiviainesten ottamisalueet huomioidaan melu ja pöly tarkasteluissa. Tämä on tärkeää, mikäli vaikutuksilla odotetaan olevan merkittäviä yhteisvaikutuksia.

Liikennevaikutukset

Osana hankkeen ympäristövaikutusten arviointia laaditaan erillinen liikenneselvitys, jossa selvitetään alueen nykyiset liikennemäärät ja -jakaumat sekä kuljetuksiin liittyvät muutokset, mittakaava, jakauma, suuntautuminen sekä liikenneturvallisuusriskit. Raskaan liikenteen kasvun ja kevyen liikenteen perusteella arvioidaan muutosten vaikutukset muun muassa turvallisuuteen.

Liikenneselvityksen laatiminen on perusteltua ja tarpeellista. Selvityksessä on edellä mainittujen lisäksi hyvä arvioida eri vaihtoehtojen aiheuttamaa liikennemäärän kasvua ja avata sitä, mihin arviot perustuvat. Hankealueen ja seututien 167 liittymien turvallisuus ja mahdolliset parantamistarpeet on myös hyvä selvittää.

Luontovaikutukset

Arviointiohjelmassa mainitut luontoarvoihin kohdistuvat selvitykset vaikuttavat pääosin riittävältä. Luontotietoja tulee kuitenkin täydentää seuraavilta osin.

Eryteisesti tulee huomioida eri hankevaihtoehtojen vaikutukset kirjoverkkoperhosen elinympäristöihin. Arvioinnissa on myös tarpeen esittää arvio lahokaviosammalen esiintymisestä alueella. Erytistä huomiota on syytä kiinnittää myös Djupgölenin alueen arvojen tunnistamiseen.

Hankealue sijaitsee Koskenkylänjoen alaosan valuma-alueella, josta pintavedet kulkeutuvat Koskenkylänjokeen ja siitä edelleen Pernajanlahteen ja Pernajan saariston merensuojelualue -nimiselle Natura-alueelle. Mahdolliset vaikutukset Natura-alueeseen tulee tunnistaa ja arvioida niiden merkitys.

Kalaston osalta arviointisuunnitelmaa pitää täydentää. YVA-ohjelmassa ei esitetä riittävällä tarkkuudella hankealueen alapuolista vesien laskureittiä ennen Koskenkylänjokea, ja se tulee tarkentaa YVA-selostusvaiheessa. YVA-selostuksessa tulee esittää myös lyhyesti Koskenkylänjoen kalaston ja kalastuksen nykytila, sekä arvioida toiminnan kalataloudellisia vaikutuksia.

Yhteysviranomaisen korostaa, että selostuksessa tulee esittää koko hankealueelta ja sen lähiympäristöstä selkeä ja yhtenäinen luontoselvitys ja vaikutusten arviointi. Arvokkaat kohteet tulee esittää kartalla, josta näkyvät myös hankealueen rajat. Kartoilla tulee esittää myös tehtyjen selvitysten ja osaselvitysten maastokartoitusten aluerajaukset.

Vaikutukset pinta- ja pohjavesiin

Yhteysviranomaisen toteaa, että pinta- ja pohjavesien osalta arviointia tulee laajentaa seuraavasti.

Pintaveden laatua Kallio-Malmgårdin maa-ainesten ottoalueen purkuojasta on seurattu jo vuosia toiminnan velvoitetarkkailuna. Arviointiohjelmassa ei

ole kuitenkin kuvattu purkuojan pintaveden laatua tai siinä tapahtuneita muutoksia, vaikka se osana ympäristön nykytilan kuvausta olisi ollut tarpeellista. Arviointiohjelmassa olisi myös tullut listata, mikä on se olemassa oleva tieto, johon koko hankkeen tuleva pintavesivaikutusten arviointi perustuu.

Arviointiselostuksessa on esitettävä arvio toiminnan vaihtoehtojen vaikutuksista Kallio-Malmgårdin alueelta purkautuvan sekä poisjohdettavan veden määrään ja laatuun, erityisesti typpi- ja kiintoainespitoisuuksiin. Arvio kiintoainekuormituksesta ja sen vaikutuksesta louhosalueen itäpuoleisiin pelto-ojiin on tehtävä koskien sekä normaali- että rankkasadetilanteita. Samaten on arvioitava soranottoalueen laajennuksen vaikutuksia Sora-Malmgårdin alueen valumavesien laatuun arviointiohjelmassa esitetyn mukaisesti.

Arviointiselostuksessa tulee kuvata Kallio-Malmgårdin pintavesien purkureitit ja selostus/laskelma purkureittien ojien välityskyvyn riittävydestä sekä selostus mahdollisista toimenpiteistä, jos ojien välityskykyä joudutaan kasvattamaan. Lisäksi on selostettava mahdollinen vaikutus Koskenkylänjokeen samoin kuin pintavesien tärkeimmät kulkeutumiset ja purkureitit Sora-Malmgårdin alueen ympäristössä. Selostuksessa on esitettävä pintavesiin kohdistuvien haittojen lieventämiskeinot kuten hulevesien laskeutusaltaat, niiden sijainti ja rakenne sekä mahdollinen biosuodatus koskien sekä Kallio- että Sora-Malmgårdin alueita. Erityistä huomiota on kiinnitettävä toimenpiteisiin, joilla ojavesien samenneminen, ojien liettyminen ja täytyminen vähitellen hienorakeisella kiviaineksella estetään. Kuvauksen tulee sisältää myös onnettomuustilanteissa (esim. polttoainevuoto) aiheutuvien haittojen lieventämiskeinot.

Arviointiselostuksessa on kuvattava vesiseulonnan vesitaseita eri vaihtoehdoissa. Kuvauksen tulee sisältää seuraavia tietoja:

- Vesiseulonnassa tarvittavien altaiden lukumäärä, sijoittuminen, rakenne ja suojausrakenteet pesuvesien pääsyn estämiseksi pohjaveteen
- Kuinka paljon pohjavettä tarvitaan vesiseulontalaitoksessa
- Mikä osa vedestä kierrätetään seulontaprosessissa
- Paljonko tarvitaan uutta puhdasta vettä
- Kuinka paljon vettä johdetaan alueelta pois.
- Kuinka vesiseulontalaitoksesta poisjohdettavat vedet käsitellään ennen niiden laskemista purkuojiin. Nykyisestä toiminnasta on lausuntojen perusteella aiheutunut haittaa purkuojastolle ja tästä johtuneen vettymisen kautta viljelyksille.

Louhinnan aikana louhosta pidetään kuivana pumppaamalla. Arvioinnissa tulee esittää, minne vedet pumpataan ja paljonko niitä syntyy. On muistettava, että pinta- ja pohjaveden ottamisesta on tehtävä ilmoitus ELY-keskukseen, jos ottomäärä on yli 100 m³/vrk.

Arviointiohjelmassa vaihtoehdosta VE2 todetaan, että louhinnan jälkeen louhos täyttyy vedellä. Arviointiselostuksessa on kuvattava alueen jälkikäyttö ja lopputilanteen vaikutus pohjaveteen.

Hankkeen vaikutuksia alapuolisiin vesimuodostumiin tulee arvioida laatutekijäkohtaisesti (pohjaeläimet, kalat, päällysevät, fysikaalis-kemialliset tekijät).

Vaikutukset maankäyttöön

Selostukseen tulee päivittää maakuntakaavoituksen osalta Uusimaa 2050-kaavan tilanne. Maakuntakaavan Uusimaa 2050 luonnos on ollut nähtävillä marraskuussa 2018. Maakuntakaavojen toteutuminen edellyttää, että toimenpiteet suunnitellaan siten, etteivät ne uhkaa kaavoissa esitettyjä arvoja ja ominaisuuksia.

Vaikutukset maisemaan ja kulttuuriperintöön

Hankealueella ei sijaitse muinaismuistolain rauhoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä eikä alueelta ole tarpeen laatia laajempia arkeologisia selvityksiä. Suunnitellun kallionottoalueen laajennuksen läheisyydessä sijaitsee ladottu kivimuuri, joka liittyy todennäköisesti alueella sijainneisiin historiallisiin torppiin. Kivimuuria ei ole aiemmin dokumentoitu Museoviraston järjestelmiin. Yhteysviranomaisen katsoo, että kivimuurin tarkka sijainti ja rakenne tulee dokumentoida ja samalla kartoittaa, onko sen lähiympäristössä mahdollisia muita historiallisen ajan asutuksen jäännöksiä.

Yhteysviranomaisen toteaa, että arvioinnissa on tärkeää hahmottaa vaikutukset maisemaan sekä ottaa kantaa negatiivisten maisemavaikutusten minimointiin. Laadittava maisemaselvitys ja -analyysi antavat hyvän lähtökohdan maisemavaikutusten arvioinnille. Peltoalueiden muodostamaan maisemakuvaan kuuluu keskeisesti niiden rajautuminen metsäsaarekkeisiin, jotka toisaalta rajaavat niitä ja toisaalta muodostavat niille luonnonmukaisen taustan. Mikäli tämä tasapaino järkkyy, muuttuvat myös maiseman ominaispiirteet pitkäaikaisesta maankäytön historiasta poikkeaviksi. Maisemavaikutusten arvioinnissa on huomioitava puuston peitteisyydessä tapahtuvat vaihtelut ja varmistettava, että arviointi tehdään myös tilanteessa, jossa puuston peitteisyys on vähäisin. Maisema-analysissa tulee esittää myös toiminnan vaikutus maisemaprofiilin muuttumiseen.

Vaikutukset ihmisten elinoloihin

Yhteysviranomaisen katsoo, että arviointiselostuksessa on kiinnitettävä arviointiohjelmassa esitettyä enemmän huomiota ihmisten elinoloihin ja niihin kohdistuviin vaikutuksiin. Selostuksessa on esitettävä ihmisten terveyteen ja elinoloihin kohdistuvien haittojen vähentämiskeinot ja niiden suunniteltu toteuttaminen.

Muut huomiot

Arviointiselostukseen tulee liittää yhteenvedo kaikista hankkeen vaatimista luvista ja lupaviranomaisista.

Osallistuminen

Arviointiohjelman nähtävillä olon aikana 22.11.2018 järjestettiin esittelytilaisuus, jossa paikalla oli hankkeesta vastaavan, konsultin, Loviisan kunnan, Myrskylän kunnan ja yhteysviranomaisen edustajien lisäksi yleisöä noin kymmenen henkilöä.

Keskustelussa nousi esille erityisesti huoli toiminnan aiheuttamasta melusta ja pölystä sekä kulttuurimaiseman profiilin muuttuminen. Huolta herättivät myös hankkeen vaikutukset pohjaveteen. Tilaisuudessa keskusteltiin myös Malmgårdin panimon ja tilakeskuksen vesihuollosta, alueen kaivoista ja läheisten peltojen ojien tukkeutumisesta.

Arviointiohjelmassa on esitetty osallistumisjärjestelyt asianmukaisesti. Arviointiohjelman kuulutusaikana järjestetyn esittelytilaisuuden lisäksi arviointiselostus esitellään kuulutusaikana alueen yrityksille, yhteisölle ja yleisölle järjestettävässä tilaisuudessa.

5. LAUSUNNON NÄHTÄVILLÄ OLO

Uudenmaan ELY-keskus lähettää yhteysviranomaisen lausunnon tiedoksi lausunnonantajille. Lausunto on nähtävillä Internet-sivuilla osoitteessa <http://www.ymparisto.fi/YITInfraLoviisaMalmgardYVA>.

Uudenmaan ELY-keskus lähettää kopiot arviointiohjelmasta saamistaan lausunnoista hankkeesta vastaavalle. Alkuperäiset asiakirjat säilytetään Uudenmaan ELY-keskuksessa. Saadut lausunnot ja mielipiteet löytyvät osoitteesta <http://www.ymparisto.fi/YITInfraLoviisaMalmgardYVA>.

6. SUORITEMAKSU, SEN MÄÄRÄYTYMINEN JA MUUTOKSENHAKU SEKÄ YVA-MENETTELYSSÄ SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Suoritemaksu **8 000 euroa**

Maksun määräytyminen

Arviointiohjelmasta annettavasta ELY-keskuksen lausunnosta perittävä maksu on tavanomaisessa hankkeessa (11 - 17 henkilötyöpäivää) 8 000 euroa.

Maksua koskeva muutoksenhaku

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että perustellusta päätelmästä perittävän maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua

3.1.2019

Uudenmaan elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksesta kuuden kuukauden kuluessa tämän lausunnon antamispäivästä.

Sovelletut oikeusohjeet

Laki ympäristövaikutusten arvioinnista (YVA-laki, 252/2017)

Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA-asetus 277/2017)

Valtion maksuperustelaki (150/1992) 8§

Valtioneuvoston asetus (1066/2017) elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullista suoritteista vuonna 2018.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty. Asian on esitellyt ylitarkastaja Annukka Engström ja ratkaissut Ympäristövaikutukset ja alueidenkäyttö -yksikön päällikkö Timo Kinnunen.

TIEDOKSI

Lausunnon antajat
Mielipiteen esittäjät

Tämä asiakirja UUELY/4320/2018 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument UUELY/4320/2018 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Engström Annukka 03.01.2019 10:57

Ratkaisija Kinnunen Timo 03.01.2019 10:58